

آریتمی

به زبان ساده آریتمی به فعالیت الکتریکی غیر طبیعی قلب گفته میشود که این تغییر غیر طبیعی میتواند نوعی فعالیت الکتریکی کند، تند یا نامنظم و سرگردان باشد که سبب میگردد ضربان قلب کند، تند یا نامنظم شود. وقتی فعالیت الکتریکی قلب غیر طبیعی میشود، قلب نمیتواند عمل پمپاژ خون را به درستی انجام دهد و در نتیجه خونرسانی به اعضای مختلف بدن از جمله کلیه ها، مغز و ریه مختل می شود و این امر ممکن است سبب آسیب یا از کار افتادگی این اعضا شود.

بسته به آنکه منشأ اختلال الکتریکی قلب از کدام قسمت از سیستم الکتریکی قلب نشأت گرفته و چه ریتم، روند و اثری بر ضربان قلب داشته باشد، آریتمی انواع مختلفی و شدتهای متفاوتی دارد، مانند فیبریلاسیون دهلیزی، ضربان زودرس و ...

چرا آریتمی اهمیت دارد؟

همانطور که گفته شد در طایفه آریتمی قلب نمیتواند وظیفهی خود را به درستی انجام دهد. وقتی توانایی قلب برای کار کردن به میزان زیادی در مدتی طولانی، کاهش یابد، ممکن است موقعیتهای تحدید کنندهی حیات پیش آید. مثلاً در تاجیکاردی (نوعی ضربان سریع و نابجای قلب) و فیبریلاسیون بطنی، ریتمی بسیار سریع و بینظم بهوجود میآید که سبب لرزش و ارتعاش حفرات تحتانی قلب (بطنها) میشود و قلب هم نمیتواند هیچ خونی را پمپ کند؛ این آریتمی سبب ایست قلبی میشود. این ایست ناگهانی قلبی یک اورژانس پزشکی است!

آریتمی میتواند سبب سکتهی مغزی نیز شود. سکتهی مغزی وقتی رخ میدهد که عروقی که وظیفهی خونرسانی به قسمتهای مختلف مغز را دارند، پاره شده یا بر اثر لختهی خون یا ذرات دیگر مسدود میشوند. این عدم خونرسانی به معنای محرومیت سلولهای مغزی از اکسیژن است که باعث اختلال عملکرد و سپس مرگ این سلولها در عرض چند دقیقه میشود. حال باید بدانید که برخی از انواع آریتمی سبب تشکیل لختهی خون در حفرات قلب میشوند. لختهی خون میتواند از حفرات قلب به جریان خون پمپ شده، به عروق مغزی رسیده و این عروق را مسدود کند. به این نحو آریتمی میتواند سبب بروز سکتهی مغزی شود.

قلب میتواند برخی آریتمیها مانند تاجیکاردی بطنی را تحمل کند و به عمل پمپاژ ادامه دهد بدون آنکه حالت غش یا سنکوپ و یا ایست قلبی به وجود آید. اما به هر حال در طول زمان خطراتی جدی ممکن است وجود داشته باشد، بنابراین هرگونه احساس غیر طبیعی ضربان قلب باید جدی گرفته شده و با نظر پزشک متخصص درمان شود.

آریتمی در چه کسانی رخ میدهد؟ عوامل مستعد کننده به آریتمی کدامند؟

افرادی که به بیماریهای زیر مبتلا هستند، ممکن است دچار آریتمی شوند:

- نارسایی قلبی
- انفارکتوس (حملهی) قلبی
- بیماریهای التهابی عضلات قلب (میوکاردیت و اندوکاردیت)
- سابقهی جراحی قلبی اخیر
- هیپرتانسیون (فشار خون بالا)
- دیابت
- برخی بیماریهای مادرزادی قلب
- برخی مشکلات ریوی
- آسم
- سن و جنس نیز بر بروز آریتمی تأثیرگذار هستند.

علائم و نشانههای آریتمی چیست؟

اغلب فرد احساس میکند که ضربان قلبش بسیار تند است و حس لرزش در سینه دارد یا گاهی حس مسکند که ضربان قلبش نامنظم است، مثلاً قلبش چند در میان میزند یا در هر چند ضربان، گویی یک ضربان جا میافتد! این هماه نشانه‌ی آریتمی یا ضربان غیر طبیعی و نامنظم قلب است.

آریتمی میتواند طیف وسیعی از علایم ایجاد کند؛ از یک احساس تپش قلب تا یک اختلال شدید قلبی-عروقی و مرگ.

اگر به طور ناگهانی چنین علایمی را در خود احساس میکنید، نباید وحشتزده شوید. آریتمیها، به خصوص در سنین بالا، بسیار شایع هستند. در طول سال میلیونها نفر به آریتمی مبتلا میشوند!

با اینکه بیشتر آریتمیها بیضرر هستند اما برخی آریتمیها بسیار خطرناک بوده به بررسی و درمان نیاز دارند. بنابراین اگر هر نوع علامتی از آریتمی دارید، حتما باید با پزشک خود مشورت کنید و با آن مانند یک بیماری قلبی جدی برخورد کنید تا با بررسی تخصصی و در صورت نیاز درمان، خیالتان از بابت این مسئله راحت شود. چرا که اگر آریتمی به اندازه‌ی کافی طولانی شود میتواند بر عملکرد قلب اثر گذاشته و علایم بسیار مهمی ایجاد کند:

- خستگی
- احساس سبکیسر
- سرگیجه
- سنکوپ (غش) یا حالتی نزدیک به غش
- ضربان قلب سریع یا احساس کوبش در قفسه‌ی سینه
- تنگی نفس
- در موارد شدید؛ مختل شدن عملکرد قلبی-عروقی و مرگ

درمان آریتمی و پیشگیری از آن

اغلب آریتمیها بی ضرر تشخیص داده شده و نیازی به درمان ندارند. وقتی آریتمی توسط پزشک تشخیص داده میشود، این در نظر گرفته میشود که آیا آریتمی مورد نظر، اثری بر عملکرد قلب دارد یا خیر؟ آیا این آریتمی علایم بالینی مشخصی دارد که بتواند در آینده بیمار را در معرض خطر آریتمیهای جدیتر یا عوارض جدی آریتمی قرار دهد؟ با توجه به این موارد پزشک در مورد درمان آریتمی تصمیم میگیرد.

اهداف درمان آریتمی:

- جلوگیری از لخته شدن خون به منظور پیشگیری از سکته‌ی مغزی
- کنترل سرعت ضربان قلب و نگهداشتن آن در محدوده‌ی طبیعی
- بازگرداندن ریتم طبیعی قلب در صورت امکان
- درمان بیماریهای قلبی و مواردی که ممکن است سبب آریتمی شده باشند.
- کاهش عوامل خطری که فرد را در معرض بیماریهای قلبی و سکته‌ی مغزی قرار می دهد.